

Saltdal Elveeierlag

Årsmøte 18.06.2023.

Årsmelding

Innledning

Siste årsmøte i Saltdal Elveeierlag ble avholdt 31.03.2019. I 2020 og 2021 lot det seg ikke gjøre å avholde møte pga korona og forbud mht forsamlinger.

I 2022 var det fremdeles begrensninger mht forsamlinger med maks 20 personer og minimum 1 m avstand. Lettelsene på disse kravene kom i februar 2022. Kommunelegen i Saltdal anmodet om at man fremdeles unngikk forsamlinger dersom det ikke var strengt nødvendig, og at hensyn ble tatt dersom det var nødvendig å gjennomføre møter. Hensyn i denne sammenheng var tilviste plasser, avstand og risikogrupper. Det ble gjort løpende vurderinger, og det hadde nok vært mulig å gjennomføre møte fra april måned ca.

Det ble også gjort en vurdering av muligheten for å gjennomføre digitalt møte. Leders arbeidssituasjon medførte at han var svært bundet opp med jobbreiser. Det ble vurdert møte på høsten 2022, men konkludert med at tiden frem til nytt årsmøte 2023 ble såpass kort at dette ikke var hensiktsmessig. Det var på dette tidspunkt heller ikke kommet noen saker til behandling av årsmøtet.

Korona-pandemien var en ny situasjon for styret i laget, og vi hadde ingen planer for å håndtere dette. Vi ser imidlertid i ettertid at enkelte ting kunne vært håndtert på en annen måte. Det er derfor viktig at det nye styret gjør en oppsummering og ser på hvilke områder vi kan dra lærdom slik at vi er bedre forberedt dersom vi skulle komme i en lignende situasjon i fremtiden.

Det er viktig å bemerke at det valgte styret fortsatte sitt arbeid i perioden, slik at alle funksjoner ble opprettholdt. Det har vært vanskelig å finne en kanal eller et forum for å informere medlemmene fortløpende i perioden. Dette er også noe et nytt styre bør se på. Det kan for eksempel bestå av medlemsmøter, informasjon pr e-post, evt egen pålogging på nettsiden hvor medlemmene kan finne informasjon og dokumenter.

Styret har i perioden bestått av:

Roger Ingvaldsen, leder

Marianne Hoff, sekretær, fom 2022 styremedlem

Kyrre Næstby, styremedlem, fom 2022 sekretær (leder for oppsynet)

Kim Mietinen, styremedlem

Jonas Hagen, Statskog, styremedlem

Ola Aasdal, varamedlem

Roger Sverre Johansen, vararepresentant

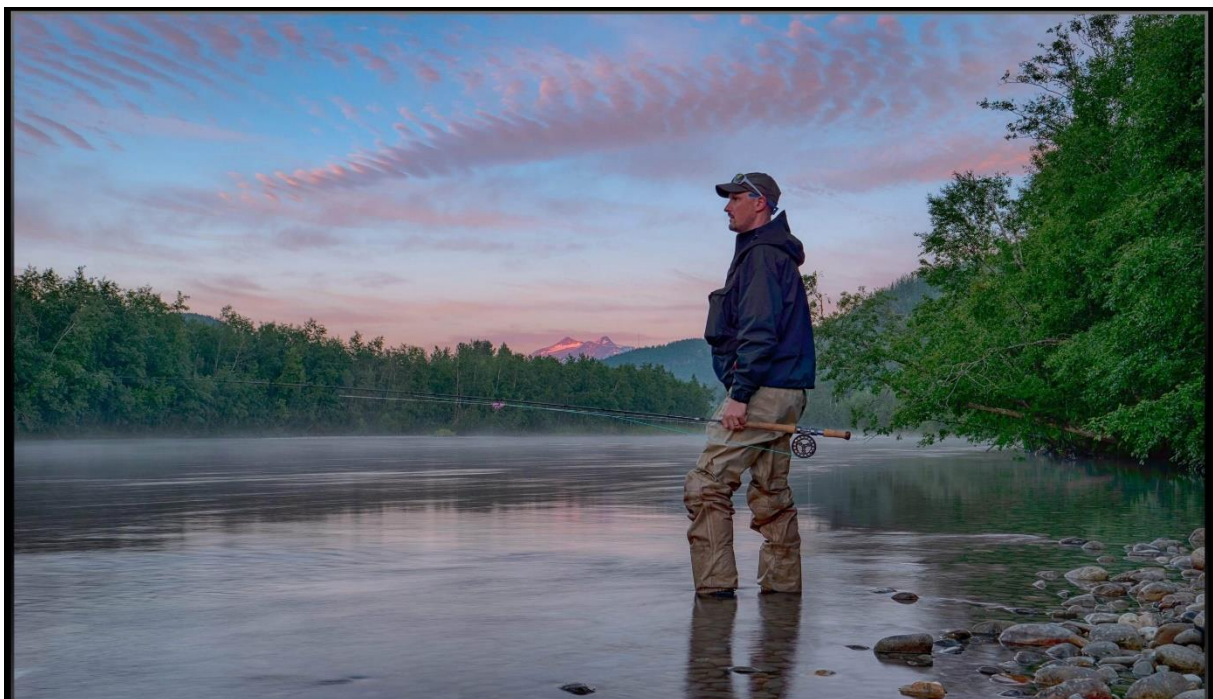
Valgkomité:

Bjørnar Holstad

Ann Kristin Engan

Saltdal Elveeierlag er tilsluttet Norske Lakseelver.

Ut over styremøter har styret hatt dialog på tlf og epost. Leder har deltatt på møter, kurs og konferanser i regi av Norske Lakseelver og Vitenskapelig råd for Villaksforvaltning. Vi har også deltatt på Dialogkonferansen 2022, som er et forum for forvaltning av laks og sjøørret.

Driftsplan

Det jobbes i samarbeid med Norske Lakseelver med revisjon og oppdatering av driftsplanen. Mens driftsplan tidligere ble utarbeidet for en periode på 4 år, er dette nå mere levende hvor oppdateringer, tiltak osv tilføyes fortløpende.

Økonomi

Det har vært jobbet mot en overgang til offentlig autorisert regnskapsfører for laget. Prosessen startet allerede i 2018, men det har vært en del utfordringer for å finne en løsning rundt dette siden vi har et fiskekortregnskap og et foreningsregnskap for laget. Dette er nå løst og fra og med regnskapsåret 2023 er dette på plass. Dette er svært viktig for laget. Det har de siste årene vist seg meget vanskelig å finne noen som kan ta på seg vervet som

kasserer siden vi har et noe komplisert regnskap. I praksis har derfor leder fungert som kasserer de siste årene. Gjennom en ordning med aut regnskapsfører vil vervet som kasserer bli adskillig enklere.

Omsetning fiskekortsalg:

2019 – kr 843 950,-

2020 – kr 801 395,-

2021 – kr 697 595,-

2022 – kr 686 775,-

Fra sesongen 2021 ble fisketiden endret slik at alt fiske opphørte ved utgangen av august. Nedgangen i omsetning kan i stor grad forklares gjennom kortere fisketid.

Det er Miljødirektoratet som finansierer og står som oppdragsgiver for gytefisktellingene. I 2018 ble vi kontaktet av Statsforvalteren som informerte om at midlene til gytefisktelling var omdisponert og at det derfor ikke fantes midler til gytefisktelling. Den årlige tellingen er det viktigste instrumentet vi har i forvaltningen og det kom overraskende på både oss og Statsforvalter at dette kunne skje. Etter anmodning fra Statsforvalteren har derfor laget forskuttet gytefisktellingene for tre år. Sluttoppgjøret kom noe forsinket i 2023 på grunn av at Ferskvannsbiologen AS ble oppkjøpt av Skandinavisk Naturovervåkning AS.

Det forventes at forskutteringen kommer tilbake i form av støtte fra ordningen «Fisketiltaksmidler», og gjennom en direkte kompensasjon fra Miljødirektoratet. Det er et stort utlegg for et lite lag, men laget har en god økonomi og det kom godt med at laget har «penger på bok».

Pr i dag er ordningen med Miljødirektoratet som oppdragsgiver og betaler for gytefisktellingene reetablert.

Oppsyn

Saltdal Elveeierlag har en oppsynsgruppe. Gruppen har i perioden bestått av:

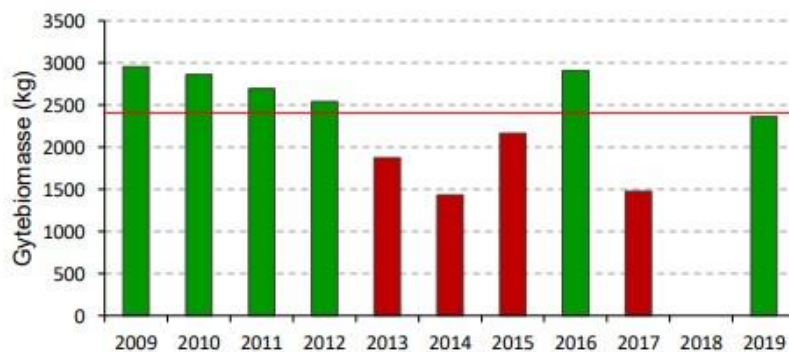
- Kyrre Næstby, leder
- Kim Mietinen
- Frode Aronsen
- Gøran Kristiansen
- Magne Vidar Nilsen
- Mariann Borkamo
- Stig Aardal
- Stian Volden
- Roger Ingvaldsen

Kyrre Næstby informerte høsten 2021 styreleder om at han hadde byttet jobb og dessverre ikke hadde kapasitet til å fortsette som leder for oppsynsgruppen. Stian Volden gikk samtidig ut av oppsynsgruppen.

Leder gikk inn i Kyrres sted som leder for oppsynsgruppen. Med to færre i gruppen har arbeidet og virksomheten til gruppen blitt noe amputert. Det bør være et mål for nytt styre å få rekruttert medlemmer til gruppen, med spesielt søkelys på leder. Leder koordinerer og organiserer arbeidet og har en svært viktig funksjon.

Leder for oppsynsgruppen rapporterer årlig til styret ved sesongens avslutning.

Gytefisktelling

Figur 9. Beregnet gytebiomasse av hunnlaks i årene fra 2009 til 2019. Den røde linja viser gytebestandsmålet (2385 kg) for Saltdalsvassdraget.

Gytebestandsmål for Saltdalselva m/sideelver: 2 385 kg hofisk.

2018 – telling avblåst grunnet forholdene

2019 – 99% måloppnåelse 2357

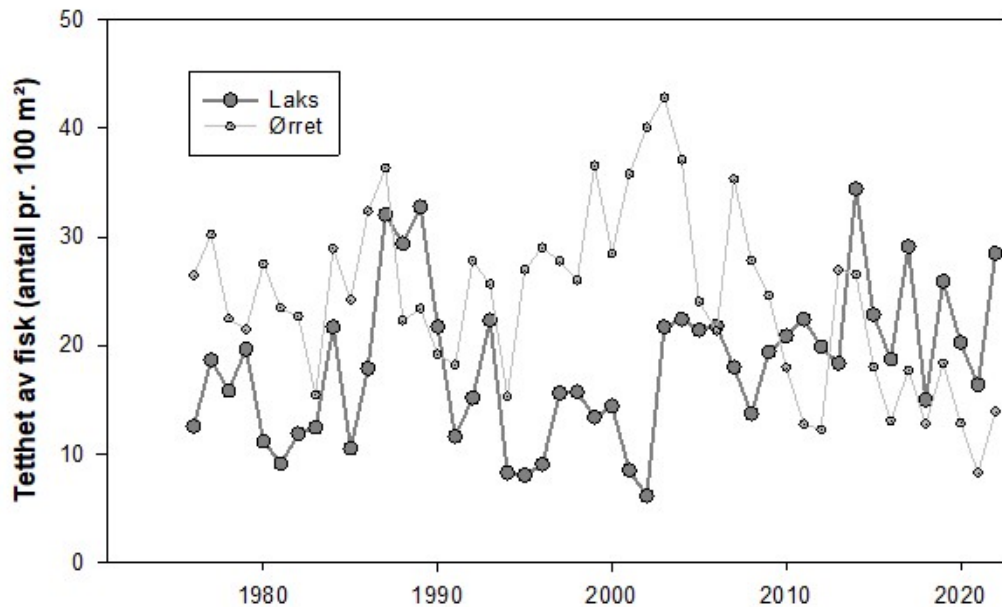
2020 – 49 % måloppnåelse (ikke hele elva registrert. Breihøla ->)

2021 – 68% måloppnåelse

2022 – 33% måloppnåelse (ikke hele elva registrert. Lieng ->)

Dessverre hadde vi tre år med for dårlig måloppnåelse hhv årene 2020, 2021 og 2022. Når måloppnåelsen er så lav trer Miljødirektoratet automatisk inn med tiltak. Vi ble kontaktet på et tidlig tidspunkt etter tellingen og varslet om evt tiltak. Gjennom vinteren 2022/2023 deltok leder i møter med både Norske Lakselver, Statsforvalteren og Miljødirektoratet.

Saltdal Elveeierlag ble tatt med på prosessen mht tiltak og begrensninger. Forskningsmiljøene rundt elva er samstemte i sin oppfatning at det ikke er beskatningen i elva som er årsaken til nedgangen. Det er etter deres oppfatning noe som skjer i sjøfasen som gjør at innsiget har gått ned. Elva produserer godt med yngel og i sin tur godt med smolt. Saltdalselva er den elva i Norge med lengst sammenhengende serie med registreringer av ungfisk. Det har vært gjort på 8 faste lokasjoner langs elva helt siden 1976.

Figur 1. Tetthet av ungfisk av laks og ørret (antall pr. 100 m², unntatt årsyngel) i Saltdalselva i perioden 1976-2022. Tallene er gjennomsnitt for åtte faste stasjoner i elva. Tallene er justert til å gjelde ei vannføring på 20 m³/s i Junkerdalselva (data fra NVE) mens innsamlingen ble utført fram til og med 2022. Innsamlingen er utført av Norsk institutt for naturforskning (NINA).

Som leder i Saltdal Elveeierlag var jeg i denne prosessen opptatt av at begrensningene ikke skulle bli av en slik art at hele elva ble stengt for fiske over en periode på flere år. Det ville vært svært uheldig. Den organiseringen vi har rundt elva med elveeierlag, styre, oppsyn, aktiviteter mv ville kollapse og det ville blitt en krevende oppgave å få alt reetablert ved en gjenåpning. Videre ville en stenging være svært uheldig for barn og ungdom, som ville bli fratatt muligheten til å få oppleve fiske gjennom flere år, samtidig som barn og ungdom som har fått interessen ville fått et opphold som ville vært uheldig for fremtidig engasjement. Vi er helt avhengige av rekruttering slik at vi har noen som kan forvalte elva i fremtiden. Våre tanker og innspill i prosessen ble hørt, og når forskriftsendringen ble sendt ut på høring besto tiltakene i to hoveddeler hva elva angår:

- 1: Fredning i de beste gyteområdene.
- 2: Laks fredet, må settes tilbake i elva.

I praksis var forslaget stenging for fiske fra Russånes bro og opp. Dette fikk vi justert til fra utløpet av Russelva og opp, slik at grensen ikke går midt over en fiskesone/fiskeplass.

I tillegg til dette var det i høringsforslaget foreslått at fiske fra båt i Skjerstadfjorden/Saltdalsfjorden skulle forskyves frem til 30 juni. Her foreslo vi at fiske fra båt burde følge samme fisketid som i elv, med oppstart 15 juli. På dette punktet ble vi ikke hørt da Miljødirektoratet var av den oppfatning av at en tilstrekkelig mengde fisk vil ha fått vandre «uforstyrret» opp elva innen den 30 juni.

Det er igangsatt et arbeid hvor med registrering av ulike tiltak vi kan bidra med i og langs elva for å legge forholdene bedre til rette for fiskebestandene. Stikkord rundt dette arbeidet er, tilrettelegging for gytegroper, restaurering av sideelver/bekker som gyte og oppvekstområde for ungfisk, oppfølging og utbedring av tiltak som er utført i forbindelse med bygging av vei, forebygginger, fjerning av vandringshinder mv.

De som deltar i dette arbeidet:

- Statsforvalteren gjennom fiskeforvaltere
- Salten Aqua AS
- Beiarelva
- Saltdalselva

- Bodø Jeger & Fiskerforening
- Skandinavisk Naturovervåkning AS
- NINA
- Dialogkonferansen

Fiskekortadministrasjon

Systemet vi benytter i dag fungerer godt. Nytt i systemet er en funksjon for å kjøre årsoppgjør automatisk. Dette er til stor nytte siden man unngår mye manuelle beregninger. Fra sesongen 2023 vil vi kunne foreta oppgjør og utbetalinger til grunneierlagene langt raskere enn tidligere.

Vi har fått tillatelse til oppslag i folkeregisteret, slik at det utføres en automatisk kontroll opp mot folkeregistrert adresse når fiskere vil kjøpe fiskekort for innenbygdsboende. Vi har også nå fått tillatelse til oppsalg i matrikkelen. Dette er en funksjon som gjør at rettighetshavere/grunneiere kan hente sitt grunneierkort på nett. Det gjøres en automatisk kontroll mot matrikkelen slik at grunneierkort kun kan utstedes til registrerte eier. Pr.dd kjøres det tester på systemet før funksjonen kan tas i bruk.

Nordnes Kro & Camping har gjennom en årrekke vært Saltdal Elveeierlags samarbeidspartner og fiskekortselger. Ser vi noen år tilbake kjøpte ca 80% av fiskerne sitt fiskekort «over disk» hos Nordnes Kro & Camping. I dag er dette snudd til at over 85% kjøper sitt fiskekort på nett. Nordnes Kro & Camping v/Tommy Edvardsen har vært en viktig samarbeidspartner og har bidratt med tid og kunnskap under utviklingen av det fiskekortadministrasjonssystemet vi benytter i dag. Våren 2023 valgte imidlertid Tommy å si opp samarbeidet med oss. Fra og med sesongen 2023 vil Kaleido Bruktbutikk og kafé overta rollen som vår samarbeidspartner og fiskekortselger. Selv om det er svært få som kjøper sitt fiskekort «over disk», synes vi det er viktig å ha dette tilbudet. Det oppføres nå vegger rundt dieseltanken utenfor Kaleido. Her vil Saltdalselva bli eksponert gjennom bilder, historikk og informasjon.

MRK:

Denne endringen har funnet sted i 2023, og er således ikke en del av denne årsberetningen. Saken er referert her som informasjon.

Fangststatistikk

2019

Laks avlivet 96 stk – Sjøørret avlivet 268 stk

Laks satt ut 442 stk – Sjøørret satt ut 125 stk

Laks samlet antall fanget 538 stk – Sjøørret 393 stk

2020

Laks avlivet 151 stk – Sjøørret avlivet 323 stk

Laks satt ut 328 stk – Sjøørret satt ut 151 stk

Laks samlet antall fanget 479 stk – Sjøørret 474

2021

Laks avlivet 76 stk – Sjøørret avlivet 208 stk

Laks satt ut 197 stk – Sjøørret satt ut 123 stk

Laks samlet antall fanget 273 – Sjøørret 331 stk

2022

Laks avlivet 87 stk – Sjøørret avlivet 192 stk

Laks satt ut 203 stk – Sjøørret satt ut 173 stk

Laks samlet antall fanget 290 stk – Sjøørret 365 stk

Desinfisering

Det har vært utplassert fire desinfiseringsstasjoner langs elva. Hhv på Storjord, Nordnes, Røklund og Nerauran. I desinfiseringsstasjonene finnes det foruten desinfiseringsutstyr div brosjyremateriell, skjellprøvekonvolutter og postkasse for innlevering av skjellprøver. Brosjyrematerialet består i hovedsak av veiledere på områdene «Gjenutsetting av fisk», og «Se forskjell på Laks og Sjøørret».

Desinfiseringsstasjonene har fungert meget bra. Vi har blitt kontaktet av andre elver for å få «oppskriften». Vi har imidlertid registrert at det er enkelte stasjoner som brukes mer enn andre, og at enkelte så å si ikke brukes. Det er derfor ikke nødvendig å drifte med fire stasjoner, og siste sesong ble det benyttet tre. Med de nye begrensningene vil to være fornuftig.

Pukkellaks

Pukkellaksen er en fremmed art i Norske vassdrag, og vi ønsker ikke at den får etablere seg. Pukkellaksen har en syklus hvor den kommer tilbake annet hvert år for å gyte. Vandringsmønster og gyting foregår ikke på samme måte som for laks eller ørret. Sesongen 2019 var første gang det ble registrert pukkellaks i elva. Det ble da registrert 11 stk i fangstrappotereringen. Neste gang var i 2021 hvor det ble registrert 34 stk. Det er nå to år siden sist og vi kan forvente en økning i antallet pukkellaks i elva. Saltdalselva har vært skånet fra større invasjoner som vi har sett i elver det er naturlig å sammenligne seg med. Net er et nasjonalt mål å bekjempe utbredelsen av pukkellaks. Alle statlige midler for bekjempelse i 2023 er tildelt elver i Øst-Finnmark siden det er der situasjonen er mest kritisk. Vi kan anta at midlene tildeles elver i Vest-Finnmark, Troms og Nordland i årene som kommer, evt når situasjonen i Øst-Finnmark er under kontroll. Tiltak i elvene her ansees som mindre, begrensende tiltak. Vi hadde i sesongen 2021 dykkere i elva som registrerte pukkellaks og

harpunerte det de observerte. Ved siste registrering ble 98% av elva dekket, og det ble observert og tatt ut bare 4 stk.

Vi har avtale om samme type uttak for sesongen 2023. Dersom innsiget av pukkellaks blir vesentlig større enn forventet, har vi avtale med et ekstra lag som kan dykke og ta ut pukkellaks.

Det er viktig å bemerke at pukkellaksen pr i dag ikke representerer noen krise hos oss. Dersom den etablerer seg og vi ikke klarer å holde forekomsten nede i årene fremover er metodikken myndighetene bruker stengsel/fiskefeller hvor pukkellaks sorteres ut, avlives og fjernes, men laks og sjøørret slippes gjennom. Avkom fra pukkellaks som gyter i elva i 2023 kommer tilbake som gytemoden fisk i 2025. Ved bruk av fiskefelle vil man da stanse all pukkellaks fra å vandre opp. Det foregår en rivende utvikling på fiskefeller til dette formålet, hvor bla kunstig intelligens tas i bruk for å sortere ut pukkellaks fra de andre artene i elva.

Oppsummering

Det har helt klart vært negativt at det ikke har blitt gjennomført årsmøter i perioden. Det er likevel positivt at alle funksjoner er opprettholdt og at laget er klart for fremtiden.

Årene fremover vil by på utfordringer, og det er viktig å «være på ballen» for å påvirke utviklingen på en positiv måte til fordel for fiskebestandene i elva.

Det vil være viktig for det nye styret å opprettholde deltagelsen i de fora som arbeider for elva og fisken. Kontakten med Norske Lakseelver, Statsforvalter og Miljødirektoratet er viktig.

Det nye styret bør utarbeide en møteplan, med jevnlig møter gjennom året. Som leder er dette noe jeg ikke har vært god nok på, det er uheldig mht et velfungerende styrearbeid. Det nye styret bør også prioritere arbeidet med informasjon til medlemmene. Laget har i dag ingen «kanal» for dette. Det kan løses gjennom medlemsmøter, informasjon pr e-post evt egen innlogging på nettside for medlemmer hvor informasjon gjøres tilgjengelig.

Røklund 13.06.2023.

Roger Ingvaldsen, styreleder.

Saltdal Elveeierlag

Stolte Forvaltere